

ПРЕДГОВОР НА УРЕДНИКОТ

Почитувани читатели,

Бројот кој што го имате пред вас е целосно посветен на стогодишнината од Балканските војни. Редакцијата на меѓународното списание „Безбедносни дијалози“ одлучи да посвети еден број на најтрагичните настани во повеќеовековната историја на војните на нашите простори. Значењето на настаните од пред 100 години е исклучително, како од историски и геополитички, така и од економски, национален и социолошки аспект. Мноштво научни трудови, како од домашни, така и од странски автори, се обидуваат преку научниот инструментариум, да ги расветлат настаните кои се случувале на овие простори во минатото. Сè уште, до ден денешен, низ превезот на големиот притисок на големите сили од тој период и еднострани видувања на соседните држави, се низат прашањата на кои македонската наука сè уште активно талка по вистинските одговори. Зарем македонското население во таа далечна и кобна 1913 година не ја заслужи својата независност на сопствената територија? Зарем политичкото дејствување на македонските организации не сакале иста цел, слобода и независност за Македонија? Зарем не било возможно воената организација и мобилизација на македонското население да биде гарант за успешна борба? Зарем, не можеле да се одбегнат братоубиствените војни во 1912 и 1913 година? Зарем големите сили не можеле да помогнат во остварувањето на желбите за автономна и самостојна Македонија? Големите сомнежи, испуштената историска шанса и сè уште не доволно разјаснетите состојби од тој период, постојано претставуваат солидна научна провокација за македонската научна мисла.

Токму од тие причини, „Безбедносни дијалози“ посветува еден број на Балканските војни и Букурешкиот мировен договор. Настани, кои ставиле крај на надежите за самостојна и целовита етно-географска Македонија.

Во овој број ќе имате можност да прочитате за македонските и албанските интерпретации на Балканските војни. Авторот на статијата се прашува и се обидува да одгатне, преку анализа на колективната меморија и наследство од Балканските војни, како истите се вградени во меморијата на Македонците и Албанците во Република Македонија. Централна точка на анализата е концептот на „политичкото во меморијата“, а се прави обид да се истражи сеќавањето на настаните од пред сто години кај група креатори на јавно мислење, како и влијанието на овие сеќавања врз пошироката јавност и на тековните политички случувања. Врската помеѓу „реалната историја“ (историјата каква

што навистина се случила) и когнитивната историја на Балканските војни (историјата како што се перцепира) е прикажана низ призмата на двете доминантни етнички заедници. Основната премиса е дека т.н. „субјективна историја“ (која се состои од перцепции, емоции и ставови) е онаа која живее во свеста на денешните актери, па оттука таа има многу поголемо влијание врз уверувањата и вредностите кои се основа на нивните акции отколку што е тоа случај со историските факти и знаењето формулирано од професионалните историчари. Стогодишнината од Балканските војни покажа дека двете етнички заедници споделуваат ист мит на виктимизација, кој сепак повеќе ги конфронтира одошти ги зближува. Освен тоа, ваквата состојба дополнително за продлабочува општествената дела која се му се заканува на опстанокот на политичката заедница.

Вториот труд од тематскиот број на „Безбедносни дијалози“ се однесува на обидот за утврдување на местото и улогата на Балканските војни во типологијата на конфликтите од 21 век, базирани на научни анализи на историските и современите материјали за големите вооружени конфликти. За да одговори на поставените прашања, авторот, поаѓа од идејата за војната како социо-историска категорија која има карактеристики кои можат, генерално, да се идентификуваат и споредат со други војни, како и карактеристики кои можат да се искористат за да се направи разлика помеѓу војните. Во категоријата на посебни карактеристики, авторот ги вклучува македонскиот народ и територија, каде што најмногу се одвивале Балканските војни, и каде што најмногу се судирале интересите на соседните држави и големите сили.

Понатаму, научните експликации елаборирани низ редовите на „Безбедносни дијалози, ќе ве однесат на трудот кој се занимава со интерпретација на теоријата за територијална интеграција на американскиот географ Ричард Хартшорн. Трудот преку политичко-географска и геополитичка анализа обработува проблем кој бил актуелен пред повеќе од 100 години, а се однесува на состојбите кои се рефлектираат преку центрипеталните и центрифугалните сили кои се основни при создавањето на државите. Во основа анализирани се состојбите на територијата на Македонија за времето на Отоманската Империја, до отпочнувањето на Балканските војни и територијалната поделба на Македонија со Букурешкиот мировен договор.

Следува труд кој што се занимава со конкретни историски опсервации на Првата балканска војна. Во него се потенцира дека македонската историографија, иако релативно млада научна дисциплина во однос на другите балкански историографии, до сега ги има разработено главните настани и процеси поврзани со балканските

војни (1912-1913). Меѓутоа, сосема е разбирливо дека во иднина сите тие ќе треба да се надополнуваат со нови наоди и пристапи кои произлегуваат од одредени нови историски извори и анализи. За таа цел, трудот анализира одредени воени активности на грчката војска во Отоманска Македонија во текот на Првата балканска војна, кои, до сега, во македонската историографија не се доволно претставени. Оваа статија има намера да ја објасни грчката национална политика и намери на Атина во врска со македонското население и територија, со посебен акцент на воената и политичка стратегија на Грција за време на Првата балканска војна.

Тематскиот број на „Безбедносни дијалози“ завршува со трудот кој се занимава со територијата на Македонија во замислите на балканските држави и големите сили. Анализирајќи соодветна литература авторите на овој труд ќе заклучат дека сите учесници во Балканските војни страдаа од разочараност и пораз во обидот да го реализираат прашањето кое ги воведе во војна. Но, вистинските страдалници се Македонците кои беа предмет на поделба.

Со почит,
Проф. д-р Тони Милески
Главен и одговорен уредник

EDITOR'S NOTE

Dear readers,

The number you have before you is entirely dedicated to one hundred years of the Balkan wars. Editorial board of the international journal "Security Dialogue" has decided to devote a number of the most tragic events in the more centuries' history of wars in our region. The significance of the events of 100 years ago is extremely, both from historical and geopolitical, and economic, national and social aspect. Multitudes of scientific papers, from both domestic and foreign authors are trying through scientific instruments, to highlight events that have occurred in this region in the past. There is still unto this day, through the veil of the great pressure of the great powers of the period and one-sided views of neighboring states, string Macedonian issues that science is still active haunting the right answers. Was the Macedonian population in that distant and terrible 1913 not deserve their independence in their own territory? Were the Macedonian political action organizations like the same order, freedom and independence for Macedonia? Was not it possible the military organization and mobilization of the Macedonian population to be the guarantor of a successful fight? Was not be able to avoid gross the murderous wars in 1912 and 1913? Did the great powers could help in achieving the desires for autonomous and independent Macedonia? Great doubts, missed a historic opportunity and still not enough explained conditions of that period, are consistently solid scientific provocation Macedonian scientific thought.

Because of these reasons, "Security Dialogue" devotes a number of Balkan wars and the Bucharest peace treaty. Events, which ended the hopes of independent and ethno-geographical Macedonia.

In this issue you will have the opportunity to read about the Macedonian and Albanian interpreting the Balkan wars. The author of the article asks and tries to solve through analysis of the collective memory and legacy of the Balkan wars, as they are embedded in the memory of the Macedonians and Albanians in Macedonia. Central point of the analysis is the concept of "political memory" and an attempt to explore the memory of the events of a hundred years ago with a group of opinion makers, and the impact of these memories and the general public on current political developments. The relationship between the "real history" (history as it really happened) and the cognitive history of the Balkan Wars (history as perceived) is shown through the prism of the two dominant ethnic groups. The basic premise is that the so-called "Subjective history" (consisting of perceptions, emotions and attitudes) is the one that lives

in the minds of today's actors, hence it has a much greater impact on the beliefs and values that are on their actions than is the case with the historical facts and knowledge formulated by professional historians. Centenary of the Balkan wars showed that both communities share the same myth of victimization that still confront more than it brings. Moreover, this situation additionally deepens the social acts which threaten the survival of the political community.

The second paper in the thematic issue of "Security Dialogue" refers to the attempt to establish the place and role of the Balkan wars in the typology of conflicts of the 21th century, based on scientific analysis of historical and contemporary materials for major armed conflicts. To answer the questions, the author starts from the idea of war as a socio-historical category that has features that can generally be identified and compared with other wars, as well as features that can be used to distinguish between wars. In the category of special features, the author includes the Macedonian people and territory, where most Balkan wars took place, and where most collided interests of neighboring countries and major powers.

Following work that deals with specific historical observations of the First Balkan War. It is emphasized that the Macedonian historiography, although relatively young scientific discipline over other Balkan historiography, until now it has developed major events and processes related to the Balkan Wars (1912-1913). However, it is quite conceivable that in the future they will need to be supplemented with new approaches and findings arising from certain new historical sources and analyzes. For this purpose, the paper examines some military activities of the Greek army in Ottoman Macedonia during the First Balkan War, which, until now, the Macedonian historiography are under-represented. This article intends to explain the Greek national policy and intentions of Athens about the Macedonian population and area, with special emphasis on military and political strategy in Greece during the First Balkan War.

Further, scientific explanations elaborated through the ranks of the "Security Dialogue, will take you to the paper deals with the interpretation of the theory of territorial integration of the American geographer Richard Hartshorne. Labor through political-geographical and geopolitical analysis deals with a problem that was current more than 100 years, and refers to conditions that are reflected through centripetal and centrifugal forces that are essential in the creation of states. Basically analyzed the situation in the territory of Macedonia in the Ottoman Empire until the start of the Balkan wars and territorial division of Macedonia in Bucharest peace treaty.

Thematic issue of "Security Dialogue" ends with the paper deals with the territory

of Macedonia imagines the Balkan states and Great Powers. Analyzing the relevant literature authors of this paper will conclude that all participants in the Balkan wars suffered defeat and disappointment in trying to realize the question introduced at war. But the real sufferers are the Macedonians who were subject to division.

Sincerely,
Prof. Toni Mileski, Ph.D.
Editor in chief